

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001006

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-03-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яськів Наталія Андріївна

2. Nataliya A. Yaskiv

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Стоматологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: стоматологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8163

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.55

Тема дисертації:

1. Клініко-патогенетичне обґрунтування диференційованого підходу до лікування пацієнтів із хронічним рецидивуючим афтозним стоматитом
2. Clinical-pathogenetic justification of a differentiated approach to the treatment of patients with chronic recurrent aphthous stomatitis

Реферат:

1. Дисертаційна робота вирішує актуальне наукове завдання терапевтичної стоматології сьогодення, яке присвячене клініко-патогенетичному обґрунтуванню диференційованих підходів до лікування пацієнтів із хронічним рецидивуючим афтозним стоматитом. Уперше проаналізовано взаємозв'язок інтегральних показників клінічного перебігу ХРАС, а саме кількості рецидивів та площі елементів ураження із параметрами стоматологічного, психоемоційного та соматичного статусу. Доведено, що у пацієнтів із ХРАС

наявні специфічні зміни у епітеліальній та гематогенній складових елементів ураження, які охоплюють як кількісні, так і якісні характеристики, є терапевтичними мішенями для реалізації місцевих медикаментозних підходів. Показник НЛС слугує цитологічним індикатором тривалості процесу. Доведено негативний вплив типових елементів ураження притаманних для ХРАС на стан інших анатомічних ділянок СОПР, який характеризується порушенням процесу диференціації епітелію у вигляді появи метаплазованих епітеліоцитів, збільшенням кількості нейтрофільних гранулоцитів, інтенсивним мікробним навантаженням та наявністю безструктурних мас у вигляді інтеграції слизу та фібрину. Статистично обґрунтовано фактори, які в рівнозначній мірі впливають на клінічний перебіг ХРАС. Перший фактор – «соматичний», другий фактор – «стоматологічний», третій фактор – «психоемоційний». На основі рівнозначності впливу визначених факторів запропоновано концепцію патогенезу ХРАС, в основі якої лежить модель «хибного кола» у вигляді ланцюга патологічних змін, що пов'язані між собою причинно-наслідковими зв'язками в такий спосіб, що один із наслідків патологічного процесу стає причиною подальшого розвитку цього процесу. Окреслено напрямки суттєвих змін в організмі пацієнтів та визначено провідні критерії для їх діагностики і планування системного підходу. На підставі отриманих даних розроблено та впроваджено у клінічну практику опитувальник «Особиста мотивація та стоматологічне здоров'я». З метою підвищення рівня особистої мотивації пацієнтів та обізнаності щодо особливостей клінічного перебігу хронічного рецидивуючого афтозного стоматиту, дотримання алгоритму індивідуальної гігієни, кращого орієнтування у комплексі лікувальних заходів та відстеження динаміки лікування розроблено та впроваджено щоденник стоматологічного здоров'я «Стоматит – не зовсім дитяча хвороба, яка дошкуляє по дорослому». На підставі отриманих даних патогенетично обґрунтовано системний підхід до ведення пацієнтів із хронічним рецидивуючим афтозним стоматитом із застосуванням принципів індивідуалізованості, поєднаності, комплексності, диференційованості, курсовості. Отримала подальший розвиток проблема розробки діагностичних алгоритмів, які були б зручні на стоматологічному прийомі та декларували мультидисциплінарний підхід до ведення пацієнтів із афтозним стоматитом. Розроблений алгоритм діагностики, який включає визначення факторів ризику, візуальну оцінку слизової оболонки порожнини рота із подальшою реєстрацією розміру елементів ураження, а також оцінку інших анатомічних ділянок слизової, передбачає верифікацію клінічної форми та містить необхідний перелік додаткових методів обстеження, окреслює коло фахівців чиї інтереси охоплює проблема хронічного рецидивуючого афтозного стоматиту.

2. The dissertation addresses a relevant scientific issue of modern therapeutic dentistry, focusing on the clinical and pathogenetic justification of differentiated approaches to the treatment of patients with chronic recurrent aphthous stomatitis. The interrelation of integral indicators of the clinical course of chronic recurrent aphthous stomatitis (CRAS), namely the recurrence rate and lesion area, with parameters of dental, psychoemotional, and somatic status has been analyzed. It has been proven that patients with chronic recurrent aphthous stomatitis (CRAS) exhibit specific changes in the epithelial and hematogenous components of the lesions, encompassing both quantitative and qualitative characteristics, which serve as therapeutic targets for implementing localized pharmacological approaches. The neutrophil-to-lymphocyte ratio (NLR) has been identified as a cytological indicator of disease duration. Additionally, the negative impact of typical CRAS lesions on other anatomical areas of the oral mucosa has been demonstrated, characterized by impaired epithelial differentiation, the appearance of metaplastic epithelial cells, an increase in neutrophilic granulocytes, high microbial load, and the presence of amorphous masses composed of mucus and fibrin integration. The statistically validated factors that equally influence the clinical course of chronic recurrent aphthous stomatitis (CRAS) have been identified. The first factor is «somatic», the second factor is «dental», and the third factor is «psychoemotional». Based on the equal influence of the identified factors, a novel concept of the pathogenesis of chronic recurrent aphthous stomatitis (CRAS) has been proposed for the first time. At its core lies the «vicious circle» model, representing a chain of pathological changes that are causally interconnected in such a way that one of the pathological process consequence becomes a trigger for its further progression. The key directions of significant systemic changes in patients with chronic recurrent aphthous stomatitis (CRAS) have been outlined, and leading criteria for their diagnosis and planning of a systemic approach have been identified. Based on the obtained data, the «Personal Motivation and Dental Health»

questionnaire was developed and implemented in clinical practice. To enhance patients' personal motivation and awareness regarding the clinical course of chronic recurrent aphthous stomatitis (CRAS), adherence to individual oral hygiene protocols, better orientation in the treatment plan, and tracking the dynamics of treatment, the Dental Health Diary titled «Stomatitis – Not Just a Childhood Disease That Troubles Adults Too» was developed and implemented. Based on the newly obtained data, a pathogenetically justified systemic approach to the management of patients with chronic recurrent aphthous stomatitis (CRAS) has been developed. This approach incorporates the principles of individualization, integration, comprehensiveness, differentiation, and course-based therapy. The development of diagnostic algorithms has been further advanced, aiming to enhance convenience in dental practice while promoting a multidisciplinary approach to the management of patients with aphthous stomatitis. A comprehensive diagnostic algorithm has been developed, incorporating risk factor identification, visual assessment of the oral mucosa, and recording the lesion size. Additionally, it includes the evaluation of other anatomical sites of the oral mucosa, verification of the clinical form, and a list of essential additional diagnostic methods. The algorithm also outlines the range of specialists whose expertise is relevant to the management of chronic recurrent aphthous stomatitis (CRAS).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Yaskiv NA. The diagnostic process features of recurrent aphthous stomatitis depending on the clinical and morphological form. *Клінічна стоматологія*. 2023;2-3(43):65-70. doi: 10.11603/2311-9624.2023.2-3.14190
- 2. Гасюк НВ, Яськів НА. Клінічний аналіз обстеження пацієнтів різних вікових груп з хронічними рецидивуючими афтозними стоматитами. *Intermedical journal*. 2024;1(25):37-44. doi: 10.32782/2786-7684/2024-1-6
- 3. Яськів НА. Аналіз стоматологічного статусу у пацієнтів різних вікових груп мешканців Тернопільської області. *Intermedical journal*. 2023;3(24):119-123. doi: 10.32782/2786-7684/2023-3-24
- 4. Hasiuk NV, Yaskiv NA, Leonenko PV, Radchuk VB. Modern Approach to Prevention of Chronic Recurrent Aphthous Stomatitis. *Acta Balneologica*. 2022;1(167):83-88. doi: 10.36740/ABAL20220117
- 5. Яськів НА. Характеристика психо-емоційного статусу пацієнтів із рецидивуючим афтозним стоматитом. *Матеріали наук.-практ. конф. Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини; 2024 ; жовт. 30-31; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2024, с. 216-218.*
- 6. Яськів НА. Характеристика стоматологічного статусу мешканців Тернопільської області. *Proceedings of XIX international scient. and pract. conf. Modern Trends are the Driving Force of Scientific Progres; 2024 Apr. 17-19; Lisbon, Portugal. MDPC Publishing, Lisbon, Portugal; 2024, p. 168-169.*
- 7. Yaskiv NA. Characteristics of the periodontological status of the residents of Ternopil region. *Abstracts of international scient. and pract. conf. Topical issues of science, education and technology in the 21st century; 2024 Apr. 20; Aarchus, Denmark. MDPC Publishing, Aarchus, Denmark; 2024, p. 42-34.*
- 8. Яськів НА. Характеристика стану слизової оболонки порожнини рота у мешканців Тернопільської області. *Матеріали підсумк. LXVII наук.-практ. конф. Здобутки клінічної та експериментальної медицини; 2024 черв. 13-14; Тернопіль. Тернопіль: ТНМУ «Укрмедкнига»; 2024, с. 93-94.*
- 9. Hasiuk NV., Yaskiv NA., Radchuk VB. Clinical and immunological aspects of patients with chronic recurrent aphthosis stomatitis. *Abstracts of II international scient. and pract. conf. Modern Science: innovations and prospects; 2021 Nov. 7-9; Stockholm, Sweden. MDPC Publishing, Stockholm, Sweden; 2021, p. 72-73.*

- 10. Yaskiv NA. Features of cellular composition of recurrent aphthous stomatitis lesions. *Матеріали наук.-практ. конф. Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини*; 2023; жовт. 19-20; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2023, с. 197-198.
- 11. Яськів НА. Характеристика факторів ризику та анамнестичних даних пацієнтів з рецидивуючим афтозним стоматитом відповідно до клініко-морфологічних форм. *Матеріали підсумк. LXVI наук.-практ. конф. Здобутки клінічної та експериментальної медицини*; 2023 черв. 16-17; Тернопіль. Тернопіль: ТНМУ «Укрмедкнига»; 2023, с. 77-78.
- 12. Yaskiv NA. Chronic recurrent aphthous stomatitis is a multidisciplinary problem. What should a dentist know? *Proceedings of X internat. scient. and pract. conf. Eurasian Scientific Discussions*; 2022 Oct. 23-25; Barcelona, Spain. MDPC Publishing: Barcelona, Spain; 2021 p. 44-45.
- Яськів НА. Клініко-імунологічні аспекти пацієнтів із хронічним рецидивуючим афтозним стоматитом. *Матеріали 6-го Національного стоматологічного конгресу «Інноваційні технології в стоматології»*; 2021 жовт. 23; Київ; 2021, с. 62.
- 14. Яськів НА. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит – мультидисциплінарна проблема. – Що необхідно знати стоматологу? *Матеріали наук.-практ. конф. Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини*; 2022 ; жовт. 11-12; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2022, с. 129-130.
- 15. Яськів НА., Гасюк НВ., Черняк ВВ., Радчук ВБ. Свід. UA 128130. «Щоденник стоматологічного здоров'я: стоматит – не зовсім дитяча хвороба, яка дошкуляє по дорослому». Опубл 08.08.2024.
- 16. Містерман ІП., Яськів НА., Гасюк НВ., Черняк ВВ., Радчук ВБ. Свід. UA 128128. Анкета опитувальник для пацієнта: «Особиста мотивація та стоматологічне здоров'я». Опубл 8.08.2024.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U104151 ; 0123U100071

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гасюк Наталія Володимирівна

2. Natalia V. Gasyuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6798-9090

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколова Ірина Іванівна

2. Iryna I. Sokolova

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2339-4909

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рожко Микола Михайлович

2. Mikola M. Rozhko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6876-2533

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Івано-Франківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010758

Місцезнаходження: вул. Галицька, буд. 2, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лучинський Михайло Антонович

2. Mykhailo A. Luchinskii

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7652-0684

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гевкалюк Наталія Олександрівна

2. Natalya O. Nevkalyuk

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7718-4616

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Авдеев Александр Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Авдеев Александр Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Левандовська Н.М.

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна